

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**PROCEEDINGS
of the XIX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**2024
Астана**

УДК 001

ББК 72

G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2024» студенттер мен жас ғалымдардың XIX Халықаралық ғылыми конференциясы = XIX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2024» = The XIX International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2024». – Астана: – 7478 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-07-5

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001

ББК 72

G99

ISBN 978-601-7697-07-5

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫНДА КИЕЛІ ТУРИЗМДІ ІЛГЕРІЛЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ІС- ШАРАЛАР МЕН МАРКЕТИНГТІК СТРАТЕГИЯЛАР

Зәрубек Аруна Тұрсынбекқызы

zarubekova0101@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық
университетінің магистранты, Астана қаласы,

Ғылыми жетекші:

Сыздықбаева Б.Ұ. – э.ғ.д., профессор

Мақалада Жамбыл облысындағы киелі туризмді ілгерілету мүмкіндіктері мен дамыту барасында жүргізілетін маркетингтік стратегиялар қарастырылды. Басты мақсат зерттеу объектісіндегі туризмнің ағымдағы инфрақұрылым жағдайын қарастыра отырып, оның дамуына, туристтер арасында сұраныс пен тартымдылығын арттыру болып табылады. Сонымен қатар, Жамбыл облысындағы туристтік инфрақұрылым мен қызмет көрсету жұмыстарына сипаттама беріледі. Зерттеу аймағында туристік маршруттарды құру, іс-шаралар мен мәдени фестивальдерді ұйымдастыру, жарнамалық науқандарды әзірлеу сияқты маркетингтік стратегиялар аймақтың бірегей нысандарына назар аударуда маңызды рөл атқаратыны анықталды. Цифрлық маркетингтің заманауи әдістері мен әлеуметтік медианы қолдану киелі туризмді насихаттауға ықпал етеді. Яғни, Жамбыл облысындағы киелі туризмнің дамып, әсерлі жылжытылуы аймақтағы әлеуметтік-экономикалық мәселелердің шешімін табуға ерекше үлес қоса алатыны анық. Киелі туризмнің жеке бағыт ретінде тиімді әрі әсерлі жылжытылуы үшін және оның даму әлеуетінің жоғары болуы үшін жасалу қажет іс-шаралар мени стратегиялар ұсынылады.

Тірек сөздер: киелі туризм, туристтік инфрақұрылым, маркетингтік стратегиялар, туристтік тартымдылық, ілгерілету, цифрлық инфрақұрылым, инновациялық технологиялар.

Киелі туризм – бұл туристердің рухани және туристік мүдделерін біріктіретін ерекше туризм түрі. Тарих пен мәдени мұраға бай Жамбыл облысы киелі туризмді дамыту үшін зор әлеуетке ие. Бұл әлеуетті барынша пайдалану үшін инфрақұрылымды, маркетингтік стратегияларды және мемлекеттік қолдауды жақсарту үшін белгілі іс-шараларды қолдану қажет.

Жамбыл облысындағы киелі туризмнің тарихы өте терең. Археологиялық мәліметтерге сүйенсек, облыс аумағын сақтар, түркі тайпалары, моңғолдар және басқа халықтар қоныстанған, олардың әрқайсысы өздерінің діни сенімдері мен әдет-ғұрыптарын әкелді. Бүгінде Жамбыл облысында ислам, даосизм, буддизм және басқа діндермен байланысты әртүрлі нысандар мен орындарды табуға болады. Облыстағы ғибадат орындары мен қажылық орындарының ерекшеліктері де әртүрлі.

Аймақтағы киелі туризмнің қазіргі жағдайы «перспективалы» деп бағаланады. Соңғы жылдары өңірдегі туризмнің инфрақұрылымы мен дамуында оң өзгерістер байқалады, бұл киелі туризмді дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Сонымен қатар, туристерді тартуға ықпал ететін тарихи орындары мен қажылық орындарына арналған түрлі іс-шаралар мен фестивальдар өткізіледі.

Зерттеу барысында Жамбыл облысындағы туризмді ілгерілету іс-шаралары мен маркетингтік стратегиялар түрлеріне сипаттама беріліп, аймақтағы туризмнің дамуына тигізетін үлесі зор екендігі анықталмақ. Сонымен қатар, сұраныс мәселесін шешу жолдарын анықтау үшін өңірдегі киелі туризмнің даму әлеуетін зерттеп, оған баға беру керек. Зерттеу әдісі ретінде сауалнама әдісі таңдалынып алынды. Туристік тартымдылық оның әлеуетімен анықталады, ал киелі туризмнің даму әлеуеті туристік ресурстардың, киелі туризмді тұтынушыларды қанағаттандыру үшін жағдайлар мен туристтік инфрақұрылымның жағдайымен анықталады.

Туристер үшін қолданыстағы инфрақұрылым мен қызмет көрсету

Жамбыл облысында киелі туризмді дамытудың негізгі аспектілерінің бірі туристер үшін қолданыстағы инфрақұрылым мен қызмет көрсетуді бағалау болып табылады. Келуші туристтер мен саяхатшылардың жайлылығы мен қауіпсіздігіне әсер ететін жолдардың, қонақ үйлердің, көлік қызметтерінің, ақпараттық қамтамасыз етудің және басқа элементтердің жағдайын талдау қажет. Инфрақұрылымды жаңарту және жақсарту жоспарын әзірлеу аймаққа көбірек туристерді тартуға көмектеседі.

Туризм инфрақұрылымының негізгі элементтерінің бірі көлік жүйесі болып табылады. Жамбыл облысы автомобиль көлігімен де, темір жол көлігімен де қолжетімді. Жаңа жолдарды жөндеу мен салуды қоса алғанда, жол желісін дамыту туристердің аймақ бойынша жүріп-тұруының ыңғайлылығына ықпал етеді. Туристік нысандардың қолжетімділігін қамтамасыз ету үшін қоғамдық көлікті дамытудың да маңызы зор [1].

Жамбыл облысы Алматы, Қарағанды, Оңтүстік Қазақстан облыстарымен "Алматы-Ташкент-Термез", "Мерке-Шу-Бурылбайтал" Республикалық маңызы бар автомобиль жолдарымен байланысты. Бұдан басқа, облыс Қырғыз Республикасымен "Тараз-Өтмек - Қырғызстан шекарасы", "Қырғызстан шекарасына Батыс кіреберіс" және "Қырғызстан шекарасына Шығыс кіреберіс" автожолы арқылы байланысты. Ең көп пайдаланылатын автожолдар: "Алматы-Ташкент-Термез", "Мерке-Шу-Бурылбайтал". Ал жолдардың жалпы ұзындығы 5241 км құрайды.

Темір жолдардың транзиттік әлеуеті Қазақстанның оңтүстігі мен оңтүстік-шығысын республиканың орталық және солтүстік-шығыс бөлігімен, көрші мемлекеттермен байланыстыратын Шу қаласында ірі көлік торабы бар, облыс аумағы арқылы өтетін халықаралық көлік дәліздерінің теміржол желілерінің болуымен сипатталады.

Жамбыл жол бөлімшесінің қызмет көрсету учаскесі Мойынты - Шу-Отар, Шу-Жамбыл-Түлкібас, Жамбыл-Жаңатас, Қарағанды, Алматы және Шымкент бөлімшелерімен, сондай-ақ Қырғызстан Республикасымен шектеседі. Мойынды - Түлкібас және Шу - Отар учаскелері электр тартқышпен, Жамбыл-Жаңатас учаскесі автономды (тепловоздық) тартқышпен жабдықталған. Жолдардың ұзындығы: 1236,3 км.

Бүгінгі таңда әуе жолдары бойынша Тараз қаласындағы "Әулие Ата Халықаралық Әуежайы" арқылы Тараз-Астана-Тараз, Тараз-Мәскеу-Тараз, Худжанд-Тараз-Худжанд, Сургут-Тараз-Сургут, Нижневартовск-Тараз-Нижневартовск, Тюмень-Тараз-Тюмень авиарейстері орнатылды.

Табысты туризмнің маңызды сәттерінің аспетілерінің бірі – әртүрлі қонақ үй нысандарының болуы. Жамбыл облысында жайлы қонақ үйлерден бастап кемпингтерге дейін әртүрлі деңгейдегі қонақ үй кешендерін салу және дамыту мәселелері өзекті болып отыр. Қызмет көрсету сапасын жақсарту, жаңа технологияларды енгізу және халықаралық стандарттарға сәйкестік осы бағыттағы маңызды факторлар болып табылады. Облыс орталығы болып табылатын Тараз қаласына жалпы саны 105 орналасу орны бар. Қызмет көрсету бойынша қонақ үйлердің дәрежесі мен классификациясына сай келеді [2].

Туристерді тарту үшін ақпараттық қолдауды қамтамасыз ету маңызды. Туристік ақпараттық орталықтарды дамыту, ақпараттық плакаттар мен буклеттер жасау, көрікті жерлер мен іс-шаралар туралы өзекті ақпаратпен ресми интернет - ресурстарды жаңарту- мұның бәрі Жамбыл облысының туристік өнімінің тартымдылығын арттыруға ықпал етеді. Облыстағы ақпараттық инфрақұрылым ресми әкімшілік және туристік сайттар арқылы, әлеуметтік желілер арқылы даму үстінде.

Жамбыл облысындағы туризм инфрақұрылымы өңірдің туристік саласын дамытуда шешуші рөл атқарады. Оның жақсаруы мен дамуы туристер санының артуына, жаңа жұмыс орындарын құруға, кірістердің өсуіне және жергілікті халықтың өмір сүру деңгейінің жоғарылауына ықпал етеді. Сондықтан Жамбыл облысы өңірдегі ең үздік туристік бағыттардың біріне айналуы және әлемнің түкпір-түкпірінен көбірек саяхатшыларды тартуы үшін туризм инфрақұрылымын дамытуға инвестиция салуды жалғастыру маңызды.

Жамбыл облысының маркетингтік стратегиялары және киелі орындарды ілгерілету

Киелі туризмді табысты дамыту үшін Жамбыл облысының киелі орындарын туристік нарықта белсенді түрде ілгерілету қажет. Туристік маршруттарды құру, іс-шаралар мен мәдени фестивальдерді ұйымдастыру, жарнамалық науқандарды әзірлеу сияқты маркетингтік стратегиялар аймақтың бірегей нысандарына назар аударуда маңызды рөл атқарады. Цифрлық маркетингтің заманауи әдістері мен әлеуметтік медианы қолдану киелі туризмді насихаттауға ықпал етеді.

Жамбыл облысының киелі жерлерін ілгерілетудің маркетингтік стратегиялары туристердің назарын өңірдің бірегей мәдени мұра объектілеріне аударуға бағытталған бірқатар іс-шараларды қамтуы мүмкін. Мұнда ұсынылған бірнеше стратегия бар:

-Туристік маршруттарды әзірлеу

Жамбыл облысының киелі жерлеріне баруды қамтитын әртүрлі туристік маршруттарды құру туристер мен саяхатшыларды тартуға көмектеседі. Маршруттардың әртүрлілігі мақсатты аудиторияның әртүрлі мүдделерін қамтуға және сапарды мақсатты әрі қызықты етуге мүмкіндік береді.

-Іс-шаралар мен фестивальдерді ұйымдастыру

Киелі жерлерде мәдени іс-шаралар мен фестивальдар өткізу оларға назар аударуға зор ықпал етеді. Мұндай іс-шаралар мерекелік атмосфераны қалыптастырады және туристерге жергілікті мәдени мұра атмосферасына енуге мүмкіндік береді, бұл сапарды есте қаларлық және ерекше етеді.

-Сандық маркетингті пайдалану

Әлеуметтік желілер, веб-сайттар, блогтар және мобильді құрылғыларға арналған қосымшалар сияқты цифрлық платформаларды тиімді пайдалану Жамбыл облысының киелі орындарын кең аудитория арасында ілгерілетуге көмектеседі. Жарнамалық науқандар, виртуалды турлар, бейне турлар және қызықты мазмұн әлеуетті туристердің назарын аударуға көмектеседі.

-Туристік агенттіктермен және серіктестермен ынтымақтастық*

Туристік агенттіктермен, жергілікті ұйымдармен, мәдени орталықтармен және басқа институттармен серіктестік орнату Жамбыл облысының киелі жерлері туралы аудиторияны кеңейтуге және хабардарлықты арттыруға көмектеседі. Бірлескен іс-шаралар, жарнамалық акциялар және арнайы ұсыныстар жаңа туристерді тартуға ықпал етуі мүмкін [3].

Жамбыл облысының киелі орындарын тиімді ілгерілету түрлі маркетингтік стратегияларды, серіктестермен ынтымақтастықты және аймақтың бірегей мәдени мұрасына туристердің назарын аудару үшін заманауи технологияларды белсенді пайдалануды қамтитын кешенді тәсілді талап етеді. Киелі туризм саласы саяхатшылардың тәжірибесін жақсарту және мәдени мұраны сақтау үшін инновациялар мен жаңа технологияларды енгізе отырып, қазіргі заманның қиындықтарына біртіндеп бейімделуде. Киелі туризмнің дамуына әсер ететін негізгі инновациялар мен технологиялық әзірлемелерді қарастырып өтсек (1-кесте).

<i>Виртуалды турлар және кеңейтілген шындық</i>	<i>Мобильді қосымшала р және интерактивті карталар</i>	<i>Сандық экспонатт ар мен мұражайлар</i>	<i>Экологиялы қ және тұрақты тәжірибелер</i>
--	---	--	---

Киелі туризм саласындағы негізгі инновациялардың бірі виртуалды турлар мен толықтырылған шындық технологиясы болып табылады. Осы құралдардың арқасында саяхатшылар тарихи орындарға қашықтықтан бара алады, оларды виртуалды түрде зерттей алады және физикалық қатысуды қажет етпестен қасиетті орындардың атмосферасына ене алады.	Туризмнің бұл түріне арналған мобильді қосымшаларды әзірлеу кең таралған тәжірибеге айналады. Туристер жергілікті киелі орындар, тарихи фактілер, тур маршруттары және рухани тәжірибелер туралы ақпаратты қамтитын қолданбаларды жүктей алады. Интерактивті карталар жеке маршруттар құруға және навигациялық қолдау алуға мүмкіндік береді.	Мұражай экспозициялары киелі туризм саласында да технологиялық сипатқа ие болуда. Сандық экспонаттар, мультимедиялық қондырғылар, аудио нұсқаулықтар және интерактивті дисплейлер келушілерге қасиетті жерлердің тарихы мен символикасын тереңірек түсінуге көмектеседі.	Қазіргі заманғы технологиялар киелі туризм саласында экологиялық және тұрақты тәжірибелерді енгізуде шешуші рөл атқарады. Баламалы энергия көздерін пайдалану, қалдықтарды азайту, жергілікті қоғамдастықты қолдау және туризм ағынын тұрақты басқару – бұл қазіргі заманғы экологиялық жауапты туристік индустрияның маңызды аспектілері.
---	--	---	---

Сурет 1- Жамбыл облысында киелі туризмнің дамуына әсер ететін негізгі инновациялар мен технологиялық әзірлемелер

Инновациялар мен жаңа технологиялар киелі туризм саласына белсенді түрде еніп, қасиетті жерлерге саяхатты таңғажайып, ақпараттандыратын және өзара әрекеттесетіндей ете алады. Заманауи құралдар туристердің тәжірибесін жақсартып қана қоймай, мәдени мұраны сақтауға және тұрақты туризмді дамытуға ықпал етеді. Инновацияларды саналы түрде пайдалану киелі туризм саласының дамуына және қазіргі туристтер үшін өзекті болып қалуына мүмкіндік береді.

Мемлекеттік қолдаудың және жергілікті органдармен өзара іс-қимылдың рөлі

Мемлекеттік қолдау киелі туризмді табысты дамытудың негізгі факторы болып табылады. Билік органдарының инфрақұрылымды дамыту, жергілікті тұрғындарды туризм саласындағы жұмысқа орналастыру, жаңа білікті мамандар дайындау жөніндегі бағдарламаларды белсенді қолдауы, мәдени мұраны сақтау жөніндегі шараларды жүзеге асыруы маңызды. Жергілікті органдармен өзара ынтымақтастық Жамбыл облысында киелі туризмді дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасауға көмектеседі.

Жамбыл облысы әкімдігінің туризм басқармасының мәлімдеуінше, 2024 жылдың қаңтар айынан бастап кәсіпкерлікті қолдау және туристік саланы дамытудағы ынталандыру шаралары жүргізілуде. Аймақтағы туристік саланы ынталандыру шарасының негізгі бөлімдеріне тоқтала кетейік:

1. Туристік объектілерді салу және реконструкциялау кезіндегі шығындарды өтеу 10% мөлшерінде.

Қайтарулар туристік нысан пайдалануға берілгеннен кейін төленеді. Өтемақы алу үшін кәсіпкер жергілікті атқарушы органға құжаттарымен бірге өтініш береді. Өз кезегінде ЖАО оларды салыстыруды жүргізеді және барлық талаптар орындалған жағдайда кәсіпкерге

өтемақы сомасын аударады.

2. Жол бойындағы қызмет көрсету объектілерінің құрылысына өтемақы 10% құрайды.

Жол бойындағы қызмет көрсету объектілері жол бойында орналасқан ғимараттар мен құрылыстар (мотельдер, қонақ үйлер, кемпингтер, техникалық қызмет көрсету станциялары, жанар-жағармай құю станциялары, тамақтандыру, сауда, байланыс, медициналық қызмет көрсету, сыртқы жарнама объектілері және басқа да қызмет көрсету объектілері) болып табылады.

3. Туристік автобустарды сатып алу шығындарын өтеу

Туристік қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілеріне (туроператорларға, турагенттерге, гидтерге, экскурсоводтарға) жүргізуші орынды есептемегенде, сыйымдылығы сегіз орыннан асатын автокөлік құралдары құнының 25 пайызы өтеледі.

4. Кәсіпкерлік субъектілерін санитарлық-гигиеналық тораптарды ұстауға субсидиялау.

Субсидиялау 83300 теңгені құрайды. Яғни, ай сайын туристер үшін тартымды аймақтарда және оларға баратын жолдарда автомобиль жолдарының бойында, сондай-ақ ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда орналасқан немесе жол бойындағы қызмет көрсету объектісіне кіретін жақсы ұсталған бөлек стационарлық немесе жылжымалы құрылым болып табылатын санитарлық-гигиеналық тораптарға қолданылады. Санитарлық-гигиеналық процедуралар (мүмкіндігі шектеулі адамдар кіре алатын ерлер мен әйелдерге арналған бөлек кабиналары бар, дәретханалар, раковиналармен, желдету жүйелерімен, жарықтандыру және жеке гигиена құралдарымен жабдықталған жақсы жабдықталған дәретхана) [4].

Жамбыл облысында киелі туризмді дамыту мемлекеттің де, жеке сектордың да кешенді көзқарасы мен бірлескен күш-жігерін талап етеді. Инфрақұрылымды жақсарту, тиімді маркетингтік стратегиялар және әлеуметтік және мәдени институттар тарапынан қолдау аймақтың Қазақстандағы ең тартымды және танымал киелі туризм орталығына айналдыруға көмектеседі.

Қорытындылай келе, Жамбыл облысындағы туристік индустрияны дамытудың маңызды факторы болуға және өңірдің мәдени мұрасын сақтауға және ілгерілетуге барлық мүмкіндігі бар деген тұжырымдама жасауға болады. Себебі, инфрақұрылымды дамытуға, бірегей орындарды ілгерілетуге және аймақтың рухани орталық ретінде қолайлы беделін қалыптастыруға назар аудару қажет. Киелі туризмді дамытуға салынған инвестициялар облыстың туристік әлеуетіне ғана емес, оның жалпы әлеуметтік-экономикалық прогресіне де ықпал ететін болады.

Мәселелер	Даму стратегиялары
Инфрақұрылымның жеткіліксіз дамуы	Көлік, қонақ үй және ақпараттық инфрақұрылымын дамыту
Кадрлардың жетіспеушілігі	Туризм саласындағы кадрларды даярлау және олардың біліктілігін арттыру
Төмен инвестиция	Туристік инфрақұрылым мен жобаларға мемлекет тарапынан инвестиция тарту
Әлсіз маркетингтік стратегия	Тиімді маркетингтік стратегияларды әзірлеу және енгізу
Жамбыл облысының он имиджінің болмауы.	Халықаралық, облысаралық деңгейде аймақтың оң имиджін қалыптастыру
Мәдени және табиғи ресурстарды жеткіліксіз пайдалану	Мәдени, табиғи және экологиялық туризмді дамыту

Сурет 2 – туризмнің дамуына әсер ететін мәселелер мен даму стратегиялары

Туризм экономикасының дамуы мен оның экономикалық көрсеткіштерінің шекаралары аймақтағы туристік қызмет көрсету нарығының даму деңгейінің әртүрлілігімен қарастырылады. Жоғарыда аталған іс-шаралар мен даму стратегиялары экономикалық дамудың жаңа бағыттарын қалыптастыруға ықпал ететін қызмет көрсету саласында ерекше өнім жасай отырып, Жамбыл облысында киелі туризмнің дамуына ерекше ықпал ететіні сөзсіз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Туристическая индустрия. Туристический бизнес. – М. – Афины: INFOGROUP, 1994. – 408 с.
2. Жамбыл облысының әкімшілік құрылысы. Жалпы ақпарат. [Электрондық ресурс]//Жамбыл облысының ресми интернет сайты <https://www.gov.kz/memleket/entities/zhambyl/activities/6937?lang=kk>
3. Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі. Ұлттық статистика бюросы. [Электрондық ресурс]// <https://stat.gov.kz/official/industry/22/publication> Негізгі / Ресми статистика / Салалар бойынша / Туризм статистикасы/Жарияланымдар/ Қазақстан туризмі. Статистикалық жинақ. 2017-2021 жж.
4. Жамбыл облысы әкімдігінің туризм басқармасы// <https://www.gov.kz/memleket/entities/zhambyl-tourism/press/news/details/687337?lang=kk>

УДК: 338.23

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В ОСОБО-ОХРАНЯЕМЫХ ТЕРРИТОРИЯХ

Иванюшин Евгений

Высшая школа управления,
Российский университет дружбы народов имени Патриса Лумумбы
Научный руководитель:
Зевеке Ольга Юрьевна,
кандидат экономических наук, доцент

АННОТАЦИЯ: В статье рассмотрены аспекты управление особо охраняемых природных территорий на примере зарубежного опыта. Предложена авторская систематизация компонентов сервисного наполнения туризма на ООПТ.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: особо охраняемая природная территория; экологический туризм; активный туризм; образовательный туризм; туризм для лиц ОВЗ; природные экскурсии

ANNOTATION: The article considers aspects of the management of conservation area areas on the example of foreign experience. The author's systematization of the components of the service content of tourism in protected areas is proposed.

KEYWORDS: specially protected natural area; ecological tourism; active tourism; educational tourism; tourism for persons with disabilities; nature excursions

В Российской Федерации более 12 тысяч особо охраняемых природных территорий. По разным оценкам они составляют примерно 12% от всей территории страны. Согласно закону РФ «Об особо охраняемых природных территориях» от 14 марта 1995 года особо охраняемыми